

OLIY TA'LIMDA TARIX VA FALSAFA FANLARINI UYG'UNLASHTIRISH ORQALI TANQIDIY TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH

Abdullayeva Asila Abdulxodiyevna,
Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

MAQOLA HAQIDA

Qabul qilindi: 12-yanvar 2026-yil
Tasdiqlandi: 15-yanvar 2026-yil
Jurnal soni: 17
Maqola raqami: 45
DOI: <https://doi.org/10.54613/ku.v17i.1394>

KALIT SO'ZLAR / КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА / KEYWORDS

Oliy ta'lim, tarix fanlari, falsafa fanlari, fanlararo integratsiya, tanqidiy tafakkur, pedagogik metodika, analitik fikrlash, reflektiv tafakkur.

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola oliy ta'lim muassasalarida tarix va falsafa fanlarini integratsiyalash orqali talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirish masalalarini ilmiy jihatdan tahlil qiladi. Tadqiqotning markaziy e'tibori fanlararo integratsiya mexanizmlarida, metodik yondashuvlarda va ta'lim jarayonida talabalarda analitik va reflektiv fikrlashni shakllantirish imkoniyatlarida jamlangan. Tadqiqot jarayonida tarixiy va falsafiy materiallar o'rtasidagi uyg'unlik, ularning tanqidiy tafakkur rivojiga ta'siri, shuningdek, pedagogik metodlar orqali tafakkur malakalarini mustahkamlash imkoniyatlari chuqur tahlil qilinadi. Maqola nazariy va amaliy jihatlarini birlashtirib, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlarni qo'llash hamda talabalarda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish yo'llarini ko'rsatadi.

Kirish. Oliy ta'limda ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirish masalalari bugungi kunda nafaqat pedagogika, balki falsafa va tarix fanlari kontekstida ham dolzarb ilmiy masala sifatida e'tirof etilmoqda. Tanqidiy tafakkur, uning mohiyati va pedagogik ahamiyati so'nggi yillarda xalqaro ilmiy tadqiqotlarda keng muhokama qilinib, uni rivojlantirishning turli strategiyalari taklif qilinmoqda¹. Ushbu tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, tanqidiy tafakkur nafaqat ma'lumotlarni qabul qilish va tahlil qilishni, balki ulardan mustaqil xulosalar chiqarish, murakkab vaziyatlarni tahlil qilish va ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish esa tanqidiy tafakkurning rivojlanishida alohida ahamiyat kasb etadi. Tarix fani orqali talabalar insoniyat tajribasini, ijtimoiy hodisalar va siyosiy jarayonlarning sabab va oqibatlarini o'rganadi, shu bilan birga tarixiy tafakkur va tahliliy ko'nikmalarini rivojlantiradi². Falsafa fanlari esa tanqidiy fikrlash, analitik va reflektiv tafakkur, konseptual tahlil va mantiqiy qaror qabul qilish malakalarini shakllantirishning nazariy asoslarini taqdim etadi. Shunday qilib, ikki fan birlashuvi talabalarni murakkab ijtimoiy va ilmiy masalalarni o'zaro bog'liq kontekstda tushunishga va mustaqil xulosalar chiqarishga yo'naltiradi. Oliy ta'limda fanlararo integratsiya kontseptsiyasi, ayniqsa, XXI asr pedagogik paradigma talablariga mos keladi³. Bugungi global ta'lim maydonida talabalar nafaqat ma'lumotlarni yodlashga, balki ularni tahlil qilish, mantiqiy bog'lash, tanqidiy baholash va innovatsion yechimlar ishlab chiqishga qodir bo'lishlari talab etiladi. Shu munosabat bilan tarix va falsafa fanlarining uyg'unlashtirilgan o'qitilishi, ularning nazariy va metodologik vositalari birgalikda tanqidiy tafakkur rivojiga hissa qo'shadi⁴. Fanlararo integratsiya jarayonida o'quv materiallarini tanlash, metodik yondashuvlarni ishlab chiqish va amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish masalalari alohida ahamiyatga ega. Masalan, tarixiy hodisalarni falsafiy konseptlar bilan tahlil qilish, sabab-oqibat munosabatlarini aniqlash va etiketlash, murakkab ijtimoiy masalalarni mantiqiy asoslash orqali talabalarda tanqidiy tafakkurning rivojlanishiga yordam beradi. Shu bilan birga, pedagogik jarayonni rejalashtirishda didaktik, metodologik va psixologik jihatlar bir-biri bilan uyg'unlashtirilishi lozim. Shuni ta'kidlash kerakki, tanqidiy tafakkurni rivojlantirish faqat nazariy bilimlar bilan cheklanib qolmasligi kerak; u amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlanadi. Shu maqsadda, tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish, talabalarining murakkab masalalarni tahlil qilish, argumentatsiyalash va ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi⁵. Buning natijasida talabalar nafaqat akademik, balki ijtimoiy va professional sohalarida ham samarali faoliyat yuritishlariga tayyor bo'ladilar. Ushbu maqola

shuningdek, fanlararo integratsiya jarayonida tanqidiy tafakkur rivojini tahlil qilish uchun mavjud pedagogik metodlar va yondashuvlarni ham ko'rib chiqadi. Bu esa oliy ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik strategiyalarni qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi va talabalarining mustaqil fikrlashini, analitik va reflektiv ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali yo'llarini aniqlashga xizmat qiladi⁶. Shu bilan birga, maqolada tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirishning zamonaviy ilmiy va pedagogik tadqiqotlaridagi rivojlanish tendensiyalari, fanlararo integratsiya orqali tanqidiy tafakkur shakllanishining nazariy asoslari va amaliy usullari batafsil tahlil qilinadi. Mazkur tadqiqot, o'z navbatida, O'zbekiston oliy ta'lim tizimida pedagogik jarayonlarni mukammallashtirish, talabalarni mustaqil va tanqidiy fikrlashga yo'naltirish, shuningdek, ularning ilmiy va ijodiy salohiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili. Oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish orqali tanqidiy tafakkur rivojini o'rganish borasida xalqaro ilmiy tadqiqotlar sezilarli darajada rivojlangan. Shu kontekstda, Robert Paul va Linda Elder tanqidiy tafakkur nazariyasi va uni rivojlantirish metodologiyasini batafsil tahlil qilgan bo'lib, ular tanqidiy tafakkur ko'nikmalarini shakllantirishda fanlararo yondashuvning muhimligini ta'kidlaydi. Paul va Elderning ishlari shuni ko'rsatadiki, talabalar murakkab ijtimoiy va ilmiy masalalarni tahlil qilish, dalillarni baholash va mustaqil xulosalar chiqarishda yanada samarali bo'lishadi, agar ular o'rganayotgan fanlarni konseptual va metodologik jihatdan uyg'unlashtirsalar. Ularning tadqiqotlari, ayniqsa, falsafa va tarix fanlarini integratsiyalash orqali tanqidiy tafakkur rivojlanishining nazariy asoslarini mustahkamlashga xizmat qiladi. Bundan tashqari, Peter Facione (2021) tanqidiy tafakkur va uning akademik muvaffaqiyatga ta'sirini o'rganib, talabalarda analitik va reflektiv fikrlashni shakllantirishning amaliy strategiyalarini ishlab chiqqan. Facione o'z tadqiqotlarida ta'lim jarayonida fanlararo integratsiyani qo'llash orqali talabalar bilimlarini chuqurroq tushunish, tarixiy hodisalarni falsafiy konseptlar bilan bog'lash va murakkab masalalarni tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish mumkinligini ko'rsatadi⁷. Shu bilan birga, uning ishlari oliy ta'limda metodik innovatsiyalarni joriy etish, pedagogik vositalarni takomillashtirish va talabalarda tanqidiy tafakkur malakalarini kengaytirish imkoniyatlarini aniqlashga xizmat qiladi. Ushbu ikki olimning ishlari o'zaro uzviy bog'liq bo'lib, ular tanqidiy tafakkur rivojini nafaqat nazariy, balki amaliy kontekstda ham yoritadi. Paul va Elderning konseptual yondashuvi, Facione'ning amaliy strategiyalari bilan uyg'unlashganida, oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini integratsiyalash orqali talabalar tanqidiy tafakkurini rivojlantirishning samarali metodologik tizimi shakllanishi mumkin. Shu

¹ Haydarov O., Qoraboyev S. O 'zbekistonning eng yangi tarixi //SamDVMCHBU. Samarqand. – 2022.

² Шермухамедова Н. Фалсафа //Тошкент: Noshir. – 2009.

³ Shohbozbek, E. (2025). Theoretical foundations for the development of the spiritual worldview of youth. Maulana, 1(1), 29-35.

⁴ Назаров Қ. Фалсафа асослари //Т.: Ўзбекистон. – 2005.

⁵ Shamsutdinov R., Mo'minov H. O'zbekiston tarixi. – Akademnashr, 2019. – T. 576.

⁶ Файзуллаев О. Фалсафа ва фанлар методологияси //Т.: Фалсафа ва ҳуқуқ. – 2006.

⁷ Ергашбаев, Ш. (2025). O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 314-316.

asosda, maqolada fanlararo integratsiyaning nazariy va amaliy jihatlari, talabalarda tanqidiy tafakkur malakalarini shakllantirishning ilmiy asoslari va pedagogik usullari tahlil qilinadi, bu esa oliy ta'limda innovatsion yondashuvlarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Metodologiya. Ushbu tadqiqotda oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish orqali tanqidiy tafakkur rivojini o'rganish jarayoni uchun kompleks metodologik yondashuv ishlab chiqildi, bunda bir qator ilmiy va pedagogik metodlardan foydalangan holda talabalarining reflektiv va analitik fikrlash ko'nikmalari, konseptual tahlil qobiliyati va argumentatsion muloqot malakalari sistematik tarzda shakllantirilishi ta'minlandi, avvalo, fanlararo integratsiya metodologiyasi asosida tarixiy va falsafiy materiallar o'zaro kontekstual bog'lanib, talabalarining murakkab ijtimoiy, siyosiy va falsafiy hodisalarni tahlil qilish qobiliyatlari mustahkamlandi, keyinchalik eksperimental metod orqali talabalarining turli pedagogik yondashuvlarga bo'lgan javob reaksiyalari, tanqidiy fikrlash darajasi va muammoni hal etish strategiyalari kuzatilib, ularning kompetensiyalari baholandi; shuningdek, komparativ tahlil usuli yordamida tarixiy hodisalar va falsafiy konseptlar o'rtasidagi interaktiv bog'liqlik va talabalarining ularni ilmiy asosda tahlil qilish malakalari solishtirildi, didaktik va metodik vositalar orqali talabalarining nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalarga aylantirish jarayoni modellashtirildi va shu asosda, fanlararo integratsiya orqali tanqidiy tafakkur rivojlanishining samaradorligini baholash imkoniyati yaratilgan, natijada pedagogik strategiyalarni optimallashtirish va oliy ta'lim jarayonida talabalar bilimini chuqurlashtirish, mustaqil va ijodiy fikrlashni rag'batlantirish, shuningdek, murakkab masalalarni tahlil qilish va ularni konseptual nuqtai nazardan baholash qobiliyatlarini kengaytirishning ilmiy asoslangan mexanizmlari aniqlangan.

Natijalar. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish orqali olib borilgan fanlararo integratsiya jarayoni talabalarda tanqidiy tafakkur, analitik va reflektiv fikrlash, konseptual tahlil, argumentatsion muloqot va mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini sezilarli darajada rivojlantirgan bo'lib, eksperimental va kuzatuv metodlari yordamida olingan ma'lumotlar talabalarining murakkab ijtimoiy, siyosiy va ilmiy hodisalarni tahlil qilish, dalillarni ilmiy asosda baholash va ularni amaliy kontekstga tatbiq etish qobiliyatlari bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatdi; shuningdek, fanlararo integratsiya jarayonida tarixiy hodisalar va falsafiy konseptlarni birgalikda o'rganish talabalarining bilimlarni chuqurroq tushunish, ularni interaktiv tarzda bog'lash va mustaqil xulosalar chiqarish ko'nikmalarini oshirishga xizmat qilgan, bu esa akademik, ijtimoiy va professional kontekstda talabalarining kompleks kompetensiyalarini shakllantirish, murakkab masalalarni konseptual va tahliliy nuqtai nazardan baholash, pedagogik strategiyalarni muvaffaqiyatli tatbiq etish va innovatsion fikrlashni rag'batlantirish imkoniyatlarini aniq tasdiqladi, natijada olingan bilim va malakalar nafaqat talabalarining tanqidiy tafakkur darajasini sezilarli darajada oshirdi, balki ularni mustaqil, ijodiy va analitik qarorlar qabul qilishga yo'naltirgan samarali ta'lim platformasini yaratdi.

Zamonaviy oliy ta'lim sharoitida tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish jarayonida raqamli va interaktiv texnologiyalardan foydalanish tanqidiy tafakkurni rivojlantirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Raqamli platformalar, masalan, onlayn manbalar, tarixiy hujjatlar bazalari, virtual muzeylar va falsafiy matnlarining elektron korpuslari talabalarni mustaqil izlanishga, manbalarni qiyosiy tahlil qilishga va turli nuqtai nazarlarni solishtirishga undaydi. Bu jarayonda talabalar nafaqat tayyor bilimlarni o'zlashtiradi, balki tarixiy voqealarni falsafiy kategoriyalar orqali qayta talqin qilish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Interaktiv ta'lim texnologiyalari – munozara, debat, "case study", muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, rolli o'yinlar va simulatsion mashg'ulotlar tarixiy materialni falsafiy muammolar bilan bog'lashda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Masalan, muayyan tarixiy davrda yuz bergan siyosiy qarorlarni axloqiy mas'uliyat, erkinlik va zarurat, adolat va manfaat kategoriyalari orqali tahlil qilish talabalarni mantiqiy fikrlashga, dalillarni asoslashga va qarama-qarshi fikrlarni tanqidiy baholashga yo'naltiradi. Bunday yondashuv tanqidiy tafakkurning amaliy ko'rinishlarini shakllantiradi.

Tarix va falsafa fanlarini integratsiyalashtirish holda o'qitishda baholash tizimi ham an'anaviy bilim tekshirishdan farq qilishi lozim. Tanqidiy tafakkurni rivojlantirishga yo'naltirilgan ta'limda talabalar faoliyatini baholashda quyidagi mezonlar muhim ahamiyat kasb etadi: muammoni to'g'ri qo'yish qobiliyati, sabab-oqibat munosabatlarini aniqlash, tarixiy dalillarni falsafiy tushunchalar asosida izohlash, mantiqiy izchillik, dalillarning asoslanganligi va xulosalarning mustaqilligi. Shu bilan birga, reflektiv yozma ishlar, esse va tahliliy hisobotlar talabalarining ichki fikrlash jarayonini aniqlashda samarali baholash vositasi bo'lib xizmat qiladi.

Baholashning bunday yondashuvi talabalarda faqat "to'g'ri javob"ni topishga emas, balki o'z fikrini asoslash, uni himoya qilish va zarur hollarda qayta ko'rib chiqish madaniyatini shakllantiradi. Natijada, ta'lim jarayoni tanqidiy tafakkurni rivojlantiruvchi uzluksiz intellektual faoliyatga aylanadi.

Tarix va falsafa fanlarining uyg'unlashtirilgan o'qitilishi talaba shaxsida tarixiy-falsafiy ongni shakllantirishga xizmat qiladi. Tarixiy ong o'tmish voqealarini xolis baholash, ularning bugungi kun va kelajak bilan bog'liqligini anglash imkonini bersa, falsafiy ong ushbu voqealarning mohiyatini, umumiy qonuniyatlarini va ijtimoiy rivojlanishdagi o'rnini tushuntiradi. Bu ikki ongning birlashuvi talabalarda voqelikni yuzaki emas, balki chuqur va tizimli tahlil qilish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Shuningdek, tarixiy-falsafiy ong shakllangan talaba turli mafkuraviy ta'sirlarga nisbatan tanqidiy pozitsiyani egallay oladi, axborotlarni tanlash va baholashda mustaqil mezonlarga tayanadi. Bu esa zamonaviy axborot oqimi sharoitida talabalarining intellektual mustaqilligini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish orqali tanqidiy tafakkur rivojlanishida o'qituvchi shaxsining kasbiy va metodik kompetensiyasi alohida o'rin tutadi. O'qituvchi nafaqat o'z fanini mukammal bilishi, balki fanlararo bog'lanishlarni ochib bera olish, muammoli savollar qo'yish va talabalarni mustaqil fikrlashga yo'naltirish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim. Integrativ yondashuvni samarali amalga oshirish uchun o'qituvchi tarixiy materialni falsafiy tushunchalar bilan uyg'un holda taqdim etishi, bahs-munozaralar va tahliliy mashg'ulotlarni puxta rejalashtirishi zarur.

Natijada, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi munosabat bilim uzatishdan ko'ra hamkorlikka asoslangan intellektual muloqot shakliga aylanadi. Bu esa oliy ta'limda tanqidiy tafakkur rivojlanishining barqaror va uzoq muddatli natijalarini ta'minlaydi.

Muhokama. Oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish orqali tanqidiy tafakkur rivojlantirish borasida ilmiy munozara xalqaro tadqiqotlarda keng yoritilgan. Robert Paul va Linda Elder tanqidiy tafakkur rivojini asosiy pedagogik maqsad sifatida ko'rsatib, uni shakllantirishda fanlararo integratsiyaning strategik ahamiyatini ta'kidlaydilar; ular fikricha, tarix va falsafa fanlarini birlashtirish orqali talabalar murakkab ijtimoiy va ilmiy hodisalarni konseptual tahlil qilish, dalillarni mantiqan baholash va mustaqil xulosalar chiqarish qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi⁸. Shu bilan birga, ular pedagogik jarayonda analitik va reflektiv yondashuvlarni birlashtirishni, talabalarining argumentatsion fikrlash ko'nikmalarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlashni tavsiya qiladilar. Boshqa tomondan, Peter Facione tanqidiy tafakkur konseptsiyasini amaliy pedagogik strategiyalar bilan bog'lab, fanlararo integratsiya orqali bilimlarni chuqurlashtirish va talabalarda tanqidiy qaror qabul qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga urg'u beradi; u o'z tadqiqotlarida tarixiy hodisalarni falsafiy konseptlar bilan tahlil qilish orqali talabalarining murakkab masalalarni yondashuvi va konseptual tafakkur darajasi oshishini ko'rsatadi. Facione shuningdek, metodik innovatsiyalarni qo'llash va o'quv materiallarini interaktiv shaklda taqdim etish orqali talabalarda mustaqil va ijodiy fikrlashni rag'batlantirish mumkinligini ta'kidlaydi⁹. Ushbu ikki olimning qarashlari bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lib, ularning ilmiy polemikasi pedagogik amaliyotda fanlararo integratsiya strategiyasining samaradorligini aniqlash va takomillashtirishga xizmat qiladi. Paul va Elder nazariy yondashuv sifatida tanqidiy tafakkurning asosiy prinsiplarini belgilasa, Facione ularni amaliy pedagogik jarayonlarda qo'llash va eksperimentlar orqali natijalarni baholash metodologiyasini taklif qiladi¹⁰. Bu esa oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini

⁸ Шермухамедова Н. Фалсафа ва фан методологияси. – Тошкент: Университет, 2005.

⁹ Shohbozbek, E. (2025, March). Yoshlarning ma'naviy dunyo qarashini shakllantirishda maktabgacha ta'limning o'rni. In international scientific research conference (Vol. 3, No. 32, pp. 76-81).

¹⁰ Туленов Ж. Фалсафий маданият ва маънавий камолот //Тошкент: Мехнат. – 2000. – Т. 215.

uyg'unlashtirish orqali tanqidiy tafakkur rivojini ilmiy jihatdan asoslashga imkon beradi. Shu bilan birga, olimlar o'rtasidagi bahs-munozaralar talabalarining ijtimoiy, siyosiy va ilmiy masalalarni tahlil qilishdagi kompetensiyalarini rivojlantirishda metodik yondashuvlarning kombinatsiyasining muhimligini ko'rsatadi. Tanqidiy tafakkurning rivoji nafaqat talabalarining akademik faoliyatida, balki ularning professional va ijtimoiy kontekstdagi muvaffaqiyatida ham bevosita ahamiyatga ega ekanligi ilmiy bahslarda o'z tasdig'ini topadi. Shu tariqa, fanlararo integratsiya orqali tanqidiy tafakkur shakllantirish konseptual va amaliy jihatdan mustahkam asosga ega bo'lib, oliy ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik strategiyalarni tatbiq etishning samarali mexanizmlarini taqdim etadi.

Xulosa. Oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish orqali tanqidiy tafakkur rivojlantirish nafaqat akademik, balki pedagogik jihatdan ham samarali strategiya hisoblanadi. Fanlararo integratsiya orqali talabalar murakkab ijtimoiy, siyosiy va ilmiy hodisalarni konseptual tahlil qilish, analitik va reflektiv fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish, argumentatsion muloqot va mustaqil qaror qabul qilish malakalarini rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, tarixiy hodisalar va falsafiy konseptlarni birlashtirib o'rganish talabalarda bilimlarni interaktiv tarzda bog'lash va ularni amaliy kontekstga tatbiq etish qobiliyatini oshiradi, shu bilan birga, fanlararo integratsiya pedagogik jarayonida eksperimental va kuzatuv metodlarini qo'llash talabalarining tanqidiy tafakkur darajasini sezilarli darajada rivojlantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, tadqiqot Paul va Elder hamda Facione kabi xorijiy olimlarning ilmiy ishlari bilan uzviy bog'langan holda, fanlararo

integratsiya jarayonida talabalarining murakkab masalalarni tahlil qilishdagi kompetensiyalari va mustaqil xulosalar chiqarish qobiliyatlari aniqlandi, bu esa oliy ta'limda innovatsion pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish va qo'llash imkoniyatlarini yanada kengaytirdi. Fanlararo metodlar, komparativ va integrativ yondashuvlar hamda eksperimental kuzatuvlar orqali talabalarining analitik va ijodiy fikrlash salohiyati oshdi, ularning ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilish va konseptual nuqtai nazardan baholash qobiliyatlari mustahkamlandi. Shu bilan birga, tadqiqot ko'rsatdiki, tanqidiy tafakkur rivoji faqat nazariy bilimlar bilan cheklanmaydi; u pedagogik jarayonda interaktiv mashg'ulotlar, metodik innovatsiyalar va ilmiy asoslangan materiallarni uyg'unlashtirish orqali mustahkamlanadi. Bu esa talabalarining akademik muvaffaqiyatini oshirish, ijtimoiy va professional kontekstlarda yuqori kompetensiyalarni shakllantirish, shuningdek, ularni mustaqil va ijodiy fikrlashga yo'naltirish imkonini beradi. Natijada, oliy ta'limda tarix va falsafa fanlarini uyg'unlashtirish orqali tanqidiy tafakkur rivojlantirish konseptual va amaliy jihatdan mukammal pedagogik model sifatida ilmiy asosga ega bo'lib, talabalarining tanqidiy va analitik fikrlash salohiyatini maksimal darajada oshirishga, murakkab ijtimoiy-hodisalarni tahlil qilish va konseptual xulosalar chiqarish qobiliyatini rivojlantirishga, shuningdek, pedagogik jarayonni innovatsion yondashuvlar asosida samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Shu tariqa, fanlararo integratsiya nafaqat oliy ta'lim jarayonining sifatini oshirish, balki talabalarining ijodiy va intellektual salohiyatini rivojlantirish, ularni zamonaviy ijtimoiy va ilmiy muammolarni chuqur tahlil qilishga tayyorlashda strategik ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Haydarov O., Qoraboyev S. O'zbekistonning eng yangi tarixi //SamDVMCHBU. Samarqand. – 2022.
2. Шермухамедова Н. Фалсафа //Тошкент: Noshir. – 2009.
3. Shohbozbek, E. (2025). Theoretical foundations for the development of the spiritual worldview of youth. Maulana, 1(1), 29-35.
4. Назаров Қ. Фалсафа асослари //Т.: Ўзбекистон. – 2005.
5. Shamsutdinov R., Mo'minov H. O'zbekiston tarixi. – Akademnashr, 2019. – T. 576.
6. Файзуллаев О. Фалсафа ва фанлар методологияси //Т.: Фалсафа ва ҳуқуқ. – 2006.

7. Епрашбаев, Ш. (2025). O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish. Ob'yediniaia studentov: mezhduunarodnye issledovaniia i sotrudnichestvo mezhdu dissiplinaami, 1(1), 314-316.
8. Шермухамедова Н. Фалсафа ва фан методологияси //Тошкент: Университет. – 2005.
9. Shohbozbek, E. (2025, March). Yoshlarning ma'naviy dunyo qarashini shakllantirishda maktabgacha ta'limning o'rni. In international scientific research conference (Vol. 3, No. 32, pp. 76-81).
10. Туленов Ж. Фалсафий маданият ва маънавий камолот //Тошкент: Меҳнат. – 2000. – Т. 215.